

TOPRAK REFORMU ÖNERGESİ

2 Şubat 1968

TİP Milletvekillerinin toprak reformu ve toprak sorunları konusunda Başbakan hakkında gensoru açılması için verdikleri öneri üzerine konuşma.

Sayın Ataöv'ün konuşmalarında sataşmadan da öte düpedüz partime hakaret vardır, hem de partimin verdiği gensoru önergesiyle başarmak istediği işin yanlış sunulması, yanlış gösterilmesi, daha doğrusu yanlış yorumlanması vardır.

Bir kere hakaretleri aynen kendisine iade ederim. O düzeyde yanıt verecek değilim. O düzeye inmek istesem dahi elimden gelmez. “Devlet kasasından para çalmak, evrakları çalmak, demokrasinin köküne dinamit koymak” bütün bu suçlamaların hepsini, olduğu gibi sayın sözcünün kendisine iade ediyorum. Biz burada tam tersine Türk demokrasisinin işleme için çalışıyoruz.

Bir Meclis komisyonunda o komisyonun üyesi olarak, üstelik de izin alınarak incelenmiş evrakı, ulusal egemenliğin en büyük organı olan Mecliste Hükümetle ilgili olarak, Hükümet aleyhine bir gensoru açılması için kanıt olarak kullanmak nasıl gizli belgeleri açıklamak sayılabilir? Eğer, ülkenin yaşamsal gerçekleri bu Mecliste de görüşülemeyecekse nerede görüşülecek? Görüşülemeyecekse eğer, “bu Meclis ulusal iradeyi temsil eder, egemenlik kayıtsız şartsız milletindir” sözlerinin ne kıymeti, ne ilgisi kalır? Burada hiç sıkılmadan, utanılmadan, uzun uzun ceza maddeleri okundu. Sanki konu, ulusal egemenliğin en yüksek temsilcisi olan Meclise, yine bir milletvekili tarafından getirilmemiş de sanki birtakım özel çevrelere gizli belge açıklanmış, ya da açıklanmak istenmiş.

Biz burada soyguna karşı çıktığımız, hem de yalnızca tek tek kişilerin değil, ülkede Anayasaya karşı olarak, Anayasa çizgisinin dışında bir düzen olarak yürütülmesi istenen soygun düzenine karşı çıktığımız içindir ki, bize bu kadar saldırılıyor. Ama, ne yaparsanız yapınız, bu ülkede Anayasa düzeni yürüyecektir, demokrasi yürüyecektir, emekçi halkın Anayasa güvencesi altındaki haklarının ve çıkarlarının temsilcisi olarak biz de bu Mecliste bulunacağız ve emekçi halkımızın haklarını savunmakta devam edeceğiz.

Bu konu dönüyor dolaşıyor, şu engelleme konusuna geliyor. Engelleme konusu tamamen yanlış yorumlanıyor. Ya bilgisizlikten ya da kasıtlı olarak yapılıyor. Anayasada engellemeye ilişkin bir hüküm yoktur. 89. maddenin gerekçesinde sözü edilen engelleme gensorunun açıldıktan sonra görüşülmesine ait bir engellemedir.

Niçin Anayasanın gerekçesinde gensorunun doğrudan doğruya gündeme alınması öngörülmemiştir de önceden gündeme alınıp alınmayacağına görüşülmesi koşulu konmuştur? Çünkü, doğrudan doğruya gensoru açıldığı takdirde, bilindiği üzere, Hükümet hakkında bir güvenoyu söz konusu edilebilir. Eğer, gensorular doğ-

rudan doğruya açılırsa o zaman Hükümet devamlı ve sürekli surette bir güvensizlik, istikrarsızlık içinde bırakılabilir, devamlı surette düşürülmesi tehlikesine hedef bırakılabilir. O zaman Hükümet iş yapamaz, istikrarsız hale gelir. Bunu önlemek içindir ki, bu anlamdaki engellemeyi Anayasa önlemiştir.

Oysa, ön görüşmelerin uzun olmasını, vakit almasını bir engelleme olarak kabul etmemiştir, edemezdi. Çünkü bu, Meclisin iç çalışmalarına ilişkin bir konudur. Görüşmeleri uzatmak, muhalefetin muhalefet etme araçlarından, meşru araçlarından biridir. Muhalefet, Meclislerde süs olarak değil, muhalefet etmek için vardır. Ne demek muhalefet etmek? Sizin yapmak istediğiniz bir şeye birisi muhalefet ederse ne olur? O işi yapmanızı zorlaştırır, uzatır, yani bir çeşit engeller. Muhalefet budur ve ulusal irade çoğunluğun iradesi değildir. Ulusal irade, geniş kapsamlı kavramdır. Ulusal irade, çoğunluğun ve azınlığın iradelerinin birleştirilmesinden oluşur. Bunun içindir ki, çok partili demokratik rejimlerde muhalefetin, yani azınlıkta olanların da Meclise girmesi öngörülmüştür. Onun içindir ki, çok partili parlamenter rejimlerde şu kural konulmamıştır: “Seçimler yapılır, oyların çoğunluğunu alan yasama organını oluşturur” diye niçin denmemiştir? Çünkü, ulusal irade yalnız çoğunluğun iradesi değildir. Azınlıkla çoğunluğun iradesinin, yerleşmiş, kabul edilmiş kurallar içinde karşı karşıya gelmesi, çatışması ve bu çatışmadan bir birleşik sonuç çıkmasıdır. *(AP sıralarından konu dışına çıkıldığı suçlamaları gelirken Başkan da konuşma süresinin dolduğunu hatırlatıyor)*

Bu bakımdan, muhalefetin ülke için çok önemli, çok. Yaşamsal gördüğü konularda iktidarın bir yasayı çıkarmasını önlemesi ulusal görevidir. Yasaların yalnız çıkması değil, bu gibi yasaların çıkmaması da ülke yararınadır.

TİP Parlamentoda, Cilt 4, Sayfa 181-183